

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoVS/5/2024
Identifikačné číslo spisu:	9523100356
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:9523100356.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a členov senátu JUDr. Petra Kaňu, JUDr. Emila Klemaníča, JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci obvineného P. Q. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. b) Trestného zákona, o sťažnosti prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 10/2024 z 5. septembra 2024, na neverejnom zasadnutí konanom 30. septembra 2024 v Bratislave, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 To 10/2024 z 5. septembra 2024 sa zrušuje.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodov § 31 ods. 3 Trestného poriadku sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štift sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného P. Q. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 To 10/2024.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava rozsudkom z 23. novembra 2018, sp. zn. 6T/76/2018, uznal obvineného P. Q. (ďalej tiež „obvinený“) za vinného zo zločinu pozbavenia osobnej slobody formou účastníctva podľa § 21 ods. 1 písm. c) Trestného zákona („Tr. zák.“) k § 182 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d), písm. i) Tr. zák. a § 140 písm. b) Tr. zák. na skutkovom základe, že obžalovaný z pomsty voči svojej bývalej manželke Mgr. Y. Q. za to, že proti nemu ako obvinenému svedčila v trestných veciach vedených na Národnej jednotke finančnej polície Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru pod ČVS: PPZ-973/NKA-FP-BA- 2013 a pod ČVS: PPZ-891/NKA-FP-ZA-2014 a za to, že počas toho, ako bol vo väzbe v inej trestnej veci, po tom, čo sa s ním rozviedla a za spoločnosť Q. G. L. s. r. o., ktorú dovtedy obžalovaný prostredníctvom nej riadil, začala ako

konateľka spravovať majetok spoločnosti a nehnuteľnosti v okrese M. v rozpore s jeho predstavami, po svojom prepustení z väzby v inej trestnej veci v presne neustálený deň v mesiaci október alebo november 2016 telefonicky kontaktoval Q. E. (stíhaného v samostatnom konaní), s ktorým sa následne najmenej štyrikrát stretol osobne v presne neustálených dňoch až do 13. decembra 2016 a to na rôznych miestach vrátane obce M. v priestoroch kaviarne „T. I.“ a na parkovisku pri železničnej stanici, pričom pri týchto stretnutiach ho požiadal, aby Y. Q. pozbavil na osobnej slobode a za týmto účelom mu ukázal rodinný dom, v ktorom Y. Q. bývala, škôlku a školu, ktoré navštevovali jej deti, ďalšie miesta a trasy, kadiaľ sa mohla Y. Q. pohybovať, poskytol mu kľúče od areálu patriaceho jeho synovi E. Q., ktorý sa nachádza v obci Q. H. a za spáchanie uvedeného skutku mu prisľúbil odmenu v doposiaľ presne neustálenej výške, z ktorej mu vopred vyplatil finančnú čiastku najmenej vo výške 5.000 eur, pričom Q. E. za účelom vykonania skutku následne oslovil najmenej dve doposiaľ presne neustálené osoby, obžalovaný dňa 9. decembra 2016 v katastrálnom území S. zadovážil prostredníctvom osoby X. T. osobné motorové vozidlo značky Škoda FABIA Combi, žltej farby, EČ: S. XXXBD a prostredníctvom F. Q. zabezpečil prevoz tohto vozidla do obce Q. H., do areálu, ktorého majiteľom je jeho syn E. Q. a toto vozidlo následne najneskôr dňa 13. decembra 2016 poskytol Q. E. a ďalším dvom doposiaľ presne neustáleným osobám s tým, že dňa 13. decembra 2016 v čase okolo 07.40 hod. v M. na ulici H. T., po tom ako Mgr. Y. Q. odovzdala svojho syna Y. Q. do Materskej škôlky, A. XX, M., ju na základe vopred rozdelených úloh, pri odchode zo škôlky za použitia násilia a proti jej vôli Q. E. spolu s ďalšou doposiaľ presne neustálenou osobou vtiahli do tam stojaceho osobného motorového vozidla značky Škoda SUPERB, striebornej svetlej metalízovej farby, EČ: M. XXXBV, s ktorým následne odišli z miesta činu aj s Y. Q., pričom ďalšia doposiaľ presne neustálená osoba ako vodič motorového vozidla značky Škoda FABIA žltej farby s tabuľkami s EČ: S. XXXDC, ktoré (tabuľky) vopred dňa 13. decembra 2016 v skorých ranných hodinách Q. E. odcudzil z motorového vozidla Honda Civic v obci Š., poskytoval bezprostredne po začatí páchania skutku v meste M. doprovod Q. E. a druhej doposiaľ presne neustálené osobe vezúcim poškodenú v predmetnom vozidle značky Škoda SUPERB tým spôsobom, že s predmetným vozidlom značky Škoda FABIA Combi žltej farby jazdil za predmetným vozidlom značky Škoda SUPERB a následne na doposiaľ neustálenom mieste Q. E. spolu s dvomi doposiaľ presne neustálenými osobami poškodenú Mgr. Y. Q. premiestnili z predmetného vozidla značky Škoda SUPERB do predmetného vozidla značky Škoda FABIA Combi, žltej farby, ktorého prejazd pri jeho riadení doposiaľ presne neustálenou osobou bol zaznamenaný na kamerovom systéme obci T. S., pričom poškodenú následne previezli na doposiaľ presne neustálené miesto s tým, že Mgr. Y. Q. je nezvestná od 13. decembra 2016 doposiaľ.

Za to okresný súd obvinenému P. Q. uložil podľa § 182 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku okresného súdu podali odvolania obvinený P. Q. a prokurátor, ktoré Krajský súd v Trnave uznesením z 9. apríla 2019, sp. zn. 6To/17/2019, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený prostredníctvom obhajcu Mgr. Petra Kupku 12. júla 2019 z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta uznesením z 15. apríla 2020, sp. zn. 5 Tdo 69/2019, podľa § 382 písm. c) Tr. por. ako nedôvodné odmietol.

Po povolení obnovy konania vo vyššie uvedenej právoplatne skončenej trestnej veci a na podklade novej obžaloby prokurátora bývalého Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR z 11. septembra 2023, č. k. VII/1 Gv 182/19/1000-66, bol obžalovaný P. Q. rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 20. júna 2024, sp. zn. 3T/8/2023, uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistený čas do roku 2016, v priestoroch Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Nitre, Cintorínska č. 3 a v Bratislave, Chorvátska č. 5, počas výkonu väzby začal

plánovať fyzickú likvidáciu svojej bývalej manželky - poškodenej Mgr. Y. Q. z dôvodu, že Mgr. Y. Q. vykonávala ako konateľka spoločnosti Q. G. L., s. r. o. zásahy do majetku tejto spoločnosti, pričom dovtedy túto spoločnosť prostredníctvom poškodenej riadil a majetok spoločnosti aj považoval za svoj vlastný majetok, a súčasne z dôvodu, že poškodená vypovedala o jeho trestnej činnosti v trestnom konaní vedenom na Národnej jednotke finančnej polície, národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, expozitúre Západ, vedenom pod ČVS: PPZ-891/NKA-FP-ZA-2014, v rámci ktorého bol väzobne trestne stíhaný a následne po prepustení z výkonu väzby dňa 2. novembra 2016 vyhľadal Q. E., niekoľkokrát sa s ním v období mesiacov november a december 2016 stretol na rôznych miestach, okrem iného aj v skladových priestoroch v obci Q. H., na Š. J., nachádzajúcich sa na parcelách číslo XXX/XX, XXX/XX Y. XXX/XX, bez súpisného čísla, ktoré dlhodobo užíval a dohodol sa s Q. E., že tento zabezpečí únos poškodenej Mgr. Y. Q., za čo mu prisľúbil finančnú odmenu, ktorú v tom čase bližšie nešpecifikoval s tým, že podľa jeho pokynov si mal Q. E. stanoviť sám formu únosu a miesto jeho vykonania ako aj osoby, ktoré mu pri tomto skutku pomôžu a pre účel únosu mu poskytol informácie o dennom režime poškodenej, ukázal Q. E. miesta, z ktorých by bolo možné poškodenú uniesť a súčasne aj trasu, po ktorej mu unesenú poškodenú dopraví do skladového priestoru v obci Q. H., od ktorého poskytol Q. E. aj kľúče od vstupnej brány a vstupných dverí a následne Q. E. vyplatil sumu vo výške najmenej 10.000 eur ako preddavok za vykonanie únosu,

príčom dňa 13. decembra 2016 Q. E., P. T. a U. F. (P. T. a U. F. sú trestne stíhaní v samostatnom konaní a o ich vine alebo nevine nebolo právoplatne rozhodnuté), v čase približne o 07:35 hodine v M., na ulici H. T. násilím vtiahli poškodenú Mgr. Y. Q. proti jej vôli do motorového vozidla značky Škoda SuperB, striebornej metalízy, s EČV: M. XXX W., po tom, čo odovzdala svoje maloleté dieťa do materskej školy a následne poškodenú preložili v M., v poli, v blízkosti bagroviska, neďaleko spoločnosti Y.-N. Q., s. r. o., do motorového vozidla značky Škoda Fabia Combi, žltej farby, s EČV: S. XXX T., ktorého tabuľky boli v daný deň odcudzené z iného motorového vozidla, VIN čísla S., pričom toto vozidlo Škoda Fabia Combi im na tento účel zabezpečil a následne poškodenú previezli Q. E. a P. T. do objektu skladových priestorov na Š. J. v obci Q. H. na vozidle Škoda Fabia Combi, pričom U. F. odišiel na motorovom vozidle poškodenej a následne si vyzliekli Q. E. a P. T. vrchnú časť ošatenia, šál, čiapky a rukavice, ktoré mu Q. E. odovzdal a vzápätí z areálu skladových priestorov P. T. odišiel a s unesenou poškodenou Mgr. Y. Q. čakal iba Q. E. na jeho príchod, ktorému po svojom príchode do areálu skladových priestorov vyplatil druhú časť odmeny vo výške 15.000 eur a súčasne vytiahol z vnútorného vrečka svojej bundy aj nezistené listiny formátu A4, ktoré prinútil poškodenú podpísať a počas toho opakovanne poškodenú fyzicky napadol údermi rúk do tváre, zviazal ju s pripravenou železnou reťazou, ktorú uzamkol z prednej strany pripraveným zámkom, pričom na nesúhlas Q. E. s týmto jeho konaním reagoval slovami: „odíď dokedy môžeš“ poslal Q. E. preč a zamkol za ním vstupné dvere skladového priestoru a po odchode Q. E. zo skladového priestoru, najneskôr v čase do 16. decembra 2016 za presne nezistených okolností a presne nezisteným spôsobom poškodenú Mgr. Y. Q. usmrtil, jej telo vložil do tmavozeleného plastového sudu, ktorý naplnil presne nezistenou tekutou zmesou, obsahujúcou aj kyselinu sírovú a kyselinu chlorovodíkovú v nezistenom pomere v úmysle zahľadiť následky svojho činu a na likvidáciu tela poškodenej, pričom v dôsledku pôsobenia týchto kyselín prišlo k rozpusteniu tela poškodenej, ktorého pozostatky boli nájdené dňa 3. júna 2021 pri prehliadke v zaistenom plastovom sude, ktorý obsahoval chemickú látku a tukovú vrstvu biologického pôvodu s chemickým zložením vápnika a fosforu, s trichologickými pozostatkami vlasov, náušnicou a zubnými plombami.

Špecializovaný trestný súd obžalovanému P. Q. za to uložil podľa § 144 ods. 2 Tr. zák. nezistiac žiadnu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona a nezistiac žiadnu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 8 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia. Zároveň mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. uložil aj trest prepadnutia vecí, a to: jeden kus tmavozeleného plastového sudu na dažďovú vodu s vekom, s objemom 220 litrov s čiarovým kódom číslo XXXXXXXXXXXXXXX. Napokon mu podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil povinnosť nahradiť poškodeným:

1/ Y. Q., narodenému XX. U. XXXX, trvale bytom M., W. XXX, nemajetkovú ujmu vo výške 100.000 (jednototisíc) eur a

2/ P. Q., narodenému XX. Y. XXXX, trvale bytom M., W. XXX, nemajetkovú ujmu vo výške 100.000 (jednototisíc) eur.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bola 14. augusta 2024 predložená trestná vec obvineného P. Q. stíhaného pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. b) Tr. zák. na rozhodnutie o odvolaniach prokurátora a obžalovaného P. Q. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 20. júna 2024, sp. zn. 3T/8/2023.

Vec bola náhodným výberom pridelená na rozhodnutie senátu 5T pod sp. zn. 5 To 10/2024, ktorý podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2024 rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Štift a JUDr. Marián Mačura.

Obvinený P. Q. písomným podaním z 29. augusta 2024 doručeným konajúcemu súdu 2. septembra 2024 vzniesol námietku zaujatosti voči členom senátu 5T sudcom JUDr. Jurajovi Klimentovi a JUDr. Petrovi Šiftovi.

V nej okrem iného poukázal na skutočnosť, že uvedení sudcovia v rámci dovolacieho konania vedeného pod sp. zn. 5 Tdo 69/2019 preskúmavali jeho predchádzajúce odsúdenie pre zločin pozbavenia osobnej slobody vo forme účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c) Tr. zák. k § 182 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Tr. zák., pričom jeho dovolanie uznesením z 15. apríla 2020 ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietli.

Vznesenou námietku zaujatosti sa obvinený domáhal, aby sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štift boli vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 5 To 10/2024.

Prokurátor v stanovisku k vznesenej námietke zaujatosti zo 4. septembra 2024 naopak navrhol, aby konajúci súd rozhodol, že sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štift nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného P. Q. vedenej na pod sp. zn. 5 To 10/2024.

Najvyšší súd v zastúpení senátu 5T uznesením z 5. septembra 2024, sp. zn. 5 To 10/2024 rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku tak, že sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štift sú z dôvodov podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného P. Q. (ďalej tiež ako „obvinený“) vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5 To 10/2024 (ďalej tiež ako „napádané rozhodnutie“).

Dňa 17. septembra 2024 bola najvyššiemu súdu doručená sťažnosť prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej tiež „prokurátor“), ktorou bolo iniciované konanie o sťažnosti proti napádanému uzneseniu, v súčasnosti evidované pod sp. zn. 2 TdoVS/5/2024.

Jadro argumentácie sťažnosti prokurátora je založené na popretí záverov plynúcich z napádaného uznesenia a to najmä s poukazom na neprekrývanie uplatnených dovolacích dôvodov v konaní sp. zn. 5 Tdo 69/2019 (pred obnovou konania) a odvolacích dôvodov v konaní 5 To/10/2024 (po obnove konania).

Prokurátor nepovažuje argumentáciu senátu v napádanom rozhodnutí za presvedčivú, keďže v predchádzajúcom dovolacom konaní najvyšší súd nepreskúmaval žiadne skutkové okolnosti danej veci, ale výlučne uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku a teda otázky možného porušenia práva na obhajobu, zákonnosti dôkazov, druhu

uloženého trestu a právnej kvalifikácie v pôvodnom konaní.

Dodal, že vo vzťahu k uplatneným dovolacím dôvodom, ktoré boli predmetom rozhodovania dovolacieho senátu 15. apríla 2020, sa tieto neprekrývajú s odvolacou argumentáciou obvineného v prebiehajúcim konaní.

Prokurátor zároveň uviedol, že v súčasnosti uplatnené odvolacie námietky obvineného, ktoré majú povahu procesných námietok, a teda by hypoteticky mohli byť v budúcnosti subsumované pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku alebo podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týkajú: (1) dvojitého vznesenia obvinenia, (2) nevykonania dôkazov navrhnutých obhajobou na hlavnom pojednávaní Špecializovaného trestného súdu, (3) nezákonnosti znaleckých posudkov Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru (vypracovaných po roku 2021) a (4) nezákonnosti prehliadky iných priestorov a pozemkov vykonanej v skladových priestoroch v obci Q. H. v roku 2021. Dodal, že všetky ostatné odvolacie argumenty obvineného sa týkajú skutkových otázok, ktoré sú vylúčené z prieskumu dovolacieho súdu.

Prokurátor vzhliadol paralelu medzi vecou obvineného a rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcich sa absencie dôvodnosti spochybnenia nestrannosti sudcov, ktorí rozhodovali proti tomu istému obvinenému v konaní proti ušlému in absentia, a následne v rovnakom zložení opätovne po jeho zatknutí v obnovenom konaní pre ten istý skutok.

Záverom navrhol, aby sťažnostný senát najvyššieho súdu rozhodol podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku tak, že napadnuté uznesenie zruší a postupom podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol, že sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného P. Q. vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5To/10/2024.

Sťažnosť prokurátora proti napádanému rozhodnutiu bola poslaná na vyjadrenie obvinenému a tiež jeho obhajcovi, pričom obvinený sa vyjadril písomným podaním zo dňa 28. septembra 2024 doručeným najvyššiemu súdu 1. októbra 2024 a obhajca podaním zo dňa 27. septembra 2024, doručeným najvyššiemu súdu prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy 27. septembra 2024 o 18:09, prebratým podateľňou najvyššieho súdu 30. septembra 2024 o 16:05 hod.

Vzhľadom na skutočnosť, že vyjadrenia obvineného, ako aj jeho obhajcu boli predsedníčke senátu predložené až v čase po skončení neverejného zasadnutia v danej veci (neverejné zasadnutie bolo skončené dňa 30. septembra 2024 o 10:30 hod.), senát v odôvodnení tohto rozhodnutia na uvedené vyjadrenia nereflektuje, pričom však nedochádza k ujme na právach obvineného, keďže materiálna podstata ním domáhaná sa právnej požiadavky - vylúčiť namietaných sudcov z vykonávania úkonov v trestnom konaní - bola rozhodnutím sťažnostného senátu zachovaná.

Pre úplnosť považuje sťažnostný senát za potrebné osobitne sa vyjadriť k spôsobu kreácie senátu v čase rozhodovania vo veci.

Sťažnostný senát TdoVS sa skladá z piatich členov (§ 18 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Zloženie päťčlenného senátu sa v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu (napr. č. k. I. ÚS 448/2016-57) spravuje rozvrhom práce najvyššieho súdu, ktorý je aktuálny v deň doručenia podania na súd (v intenciách najvyššieho súdu je smerodajný deň predloženia sťažnosti do podateľne najvyššieho súdu). Sťažnosť prokurátora bola do podateľne najvyššieho súdu doručená 17 septembra 2024, kedy bol platným a účinným rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2024 v znení opatrení č. 1 až 11 (ďalej len „rozvrh práce“) účinný od 1. septembra 2024.

Vec bola náhodným výberom prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti pridelená senátu 2 TdoVS.

Podľa rozvrhu práce bolo zloženie senátu 2 TdoVS v čase nápadu veci (zachovávajúc zostupné poradie) nasledovné: riadiaci predseda senátu JUDr. Pavol Farkaš, stáli členovia senátu JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Jana Kostolanská, JUDr. Peter Štíft, JUDr. Petr Kaňa a náhradní členovia senátu JUDr. Emil Klemanič, JUDr. Beáta Javorková, JUDr. Dušan Szabó.

Vzhľadom na skutočnosť, že sudcovia JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft sú zo zákonných dôvodov vylúčení z rozhodovania v danej veci, keďže sa zúčastnili na rozhodovaní v napádanej veci, bolo zloženie konajúceho senátu nasledovné: JUDr. Pavol Farkaš, JUDr. Jana Kostolanská, JUDr. Petr Kaňa, JUDr. Emil Klemanič a JUDr. Beáta Javorková.

Vec bola následne predložená riadiacemu predsedovi konajúceho senátu, JUDr. Pavlovi Farkašovi, ktorý vec v súlade s rozvrhom práce 19. septembra 2024 pridelený JUDr. Jane Kostolanskej, ako sudkyni spravodajkyni.

Keďže JUDr. Pavol Farkaš, v čase konania verejného zasadnutia vo veci čerpal dlhodobú ohlásenú dovolenku, v súlade s čl. X ods. 9 a ods. 3 rozvrhu práce za neho nastupuje bezprostredne nasledujúci predseda senátu toho istého súdneho oddelenia resp. dočasne pridelený člen senátu v zostupnom poradí. V súlade s uvedeným nastúpil za JUDr. Pavla Farkaša náhradný člen senátu, JUDr. Dušan Szabó.

Na základe popísaného postupu sa sťažnostný senát formoval až do svojej finálnej podoby v čase rozhodnutia vo veci.

Iný senát najvyššieho súdu [§ 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku, § 18 ods. 1 veta druhá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] po zistení, že sťažnosť prokurátora spĺňa všetky formálne podmienky, preskúmal v súlade s § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia ako i konanie jemu predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

S ohľadom na skutočnosť, že elementárnou otázkou vzišlou z predmetného konania je, či sudca konajúci v trestnej veci obvineného v etape pred obnovou konania môže v etape po povolení obnovy konania byť činný ako sudca nižšieho alebo vyššieho stupňa, považuje sťažnostný senát za potrebné ozrejmiť predovšetkým právny charakter obnovy konania a následne ústavnú požiadavku zákonného sudcu ako imanentnej súčasti práva na spravodlivý proces.

Obnova konania ako mimoriadny opravný prostriedok umožňuje prelomenie zásady nezmeniteľnosti (právoplatného) rozhodnutia, ktoré so sebou prináša následok v podobe opätovného vrátenia veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata) do počiatočnej etapy trestného konania, čím narušuje zásadu ne bis in idem (§ 2 ods. 8 Trestného poriadku).

Takúto zmenu je vzhľadom na závažnosť zásahu do ústavných práv subjektov konania (najmä obvineného ale potenciálne aj poškodených, o nároku ktorých má byť opätovne rozhodnuté) možné vykonať výlučne v prípade naplnenia aspoň jedného zo zákonom taxatívne vymedzených dôvodov (nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme), za súčasného splnenia podmienky, že tieto disponujú niektorou z vymedzených vlastností.

Nevyhnutnou podmienkou možnosti povolenia obnovy konania je však zachovanie totožnosti skutku, ktoré tkvie v zachovaní podstaty skutku kladeného za vinu obvinenému v konaní pred obnovou konania. Inými slovami, materiálna podstata skutku z etapy pred obnovou konania musí byť reflektovaná aj v konaní po povolení obnovy konania, pričom nové skutočnosti resp. nové dôkazy opodstatňujúce túto obnovu musia dotvárať už existujúci a formálne ustálený skutkový stav, pričom však nie je vylúčené, že sa po vykonaní nového dokazovania ocitne tento ustálený skutkový stav v minorite.

Prípadná zmena právnej kvalifikácie skutku nemá na uvedené žiadny vplyv, keďže je povinnosťou súdu ako aj orgánov činných v trestnom konaní skúmať právnu kvalifikáciu skutku na základe preukázaného

skutkového stavu, ktorý sa procesom dokazovania môže meniť až do momentu vyhlásenia dokazovania za skončené.

V tomto momente považuje sťažnostný súd za nevyhnutné uviesť, že konanie vrátené do počiatočného štádia trestného konania po povolení obnovy konania je pokračovaním toho istého (identického) konania a teda nemožno hovoriť o novom (odlišnom) konaní a to ani napriek tomu, že doposiaľ ustálený skutkový základ netvorí jadro novej obžaloby, ale iba ju dotvára.

Podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku je z rozhodovania na súde vyššieho stupňa okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Vo vzťahu k výkladu ustanovenia § 31 ods. 3 Trestného poriadku sťažnostný súd uvádza, že toto je potrebné interpretovať v duchu všeobecných zásad trestného práva, pričom nemožno opomenúť ústavnú podstatu inštitútu vylúčenia orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb, ktorým je v tomto smere zabezpečenie viacstupňovej revízie rozhodnutí v trestnom konaní tým, že je obvinenému umožnené poskytnutie disparátneho právneho názoru iného sudcu na tú istú trestnú vec. Obvinenému je týmto spôsobom zabezpečené „právo iného právneho názoru“, tkvejúce v možnosti objektívneho a spravodlivého posúdenia jeho trestnej veci iným sudcom než tým, ktorý už v merite jeho veci rozhodoval.

Uvedené ustanovenie však nemožno interpretovať absurdno-extendívnym spôsobom v prospech obvineného a preto sťažnostný súd pripomína, že samotná skutočnosť, že sudca rozhodoval o niektorej, z merita veci rozvetvenej procesne parciálnej časti trestného konania obvineného, bez ďalšieho nemôže zakladať dôvod na vylúčenie sudcu z možného rozhodovania v merite veci na súde vyššieho alebo nižšieho stupňa. Demonstratívne možno poukázať na rozhodovanie sudcu o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby. Nerešpektovanie vyššie uvedeného výkladu by v krátkej dobe viedlo k neudržateľnosti súdneho systému.

Vo vzťahu k námietke, podľa ktorej sudcovia najvyššieho súdu rozhodujúci o odvolaní sú sudcami súdu toho istého stupňa ako sudcovia najvyššieho súdu rozhodujúci o dovolaní, nemožno z pohľadu ústavného súdu akceptovať. I keď podľa doslovného výkladu uvedeného ustanovenia (§ 31 ods. 3 Tr. por.) ide o sudcov súdu toho istého stupňa, z funkčného hľadiska treba dovolacie konanie považovať za konanie iného (vyššieho) stupňa, a preto aj sudcov rozhodujúcich v dovolacom konaní treba považovať pre účely dovolacieho konania za sudcov odlišného stupňa (Nález ústavného súdu z 18. marca 2015, sp. zn. II. ÚS 473/2014).

Aplikujúc vyššie uvedené závery na sťažnostné konanie vo veci obvineného, možno skonštatovať, že sudca konajúci v etape pred obnovou konania v pozícii sudcu dovolacieho súdu, musí byť vylúčený z rozhodovania v tej istej veci toho istého obvineného v etape po obnove konania vo fáze odvolania, keďže konanie po obnove konania je napriek nanovo podanej obžalobe identickým konaním aj keď (s ohľadom na predpoklady zákonných dôvodov pripustených v obnove konania) so zmenou tkvejúcou v rozšírení či v zúžení pôvodného skutkového stavu.

V prípade nedodržania vyššie uvedeného postupu by mohla nastať ústavne nekonformná situácia, kedy by sudca preskúmaval (hoci iba sčasti) vlastné právne závery vyslovené v niektorej z etáp súdneho procesu pred obnovou konania.

Sťažnostný súd dospel k záveru, že pôsobnosť sudcov na súde identického stupňa zakladá v prípade najvyššieho súdu (v intenciách jeho odvolacej agendy vo vzťahu ku krajským súdom a Špecializovanému trestnému súdu na strane jednej a dovolacej agendy vo vzťahu k týmto rozhodnutiam

o odvolaní na strane druhej) určitú anomáliu v podobe existencie de iure nadriadenosti dovolacieho senátu a to napriek tomu, že tento je kreovaný z radov tých istých sudcov, ktorí sú inštitucionálne zaradení na identickom stupni.

Z uvedeného dôvodu (odkazujúc na dikciu § 31 ods. 3 Trestného poriadku v časti "...a naopak...") je preto vylúčené, aby sudca rozhodujúci v konaní pred obnovou konania rozhodoval na súde nižšieho alebo vyššieho stupňa v konaní po obnove konania.

Vo vzťahu k samotnému skúmaniu (najskôr obvineným a následne prokurátorom) namietaných tvrdení sťažnostný súd uvádza, že analýza existencie a prípadnej miery nezaujatosti sudcu resp. jeho pomeru k prejednávanej veci ako procesnoprávne náročnejšieho inštitútu vyžadujúceho aktívne skúmanie a teda procesnoprávne hlbšiu analýzu (intervenciu) zo strany konajúceho sťažnostného senátu je potrebné aplikovať až sekundárne, následujúc prioritne skúmanej (ne)existencii zákonného dôvodu vylúčenia orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb (ako tomu bolo práve v tejto veci obvineného).

Pri zabezpečovaní ústavnej záruky zákonného sudcu je potrebné postupovať tak, že bez ohľadu na námietky sťažovateľa (ku ktorým je sťažnostný súd povinný zaujať postoj) skúma súd v poradí najskôr (ne)existenciu zákonného vylúčenia, pričom až následne, za predpokladu, že nedošlo k zákonnému vylúčeniu zo zákonných dôvodov, skúma súd ďalšie, nie len namietateľom uvádzané skutočnosti a tvrdenia.

Sťažnostný súd uvedeným postupom dospel k záveru, že napádané uznesenie síce viedlo k vecne správne záveru ohľadom vylúčenia namietaných sudcov, avšak právne nesprávne bolo ich vylúčenie založené na ich údajnom pomere k veci (§ 31 ods. 1 Trestného poriadku).

Na základe uvedeného rozhodol sťažnostný senát 2TdoVS tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia a to tak, že sťažnosti prokurátora nevyhovel, avšak na jej podklade zrušil napádaný výrok a nahradil ho výrokom opierajúcim sa o právne správnu úvahu.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 4:1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.